

ATEBE

Dinî Arařtırmalar Dergisi
Journal for Religious Studies

EDİTÖRDEN / EDITORIAL

Kıymetli Okurlar!

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nin resmî yayın organı olan ATEBE Dinî Araştırmalar Dergisi'nin yeni sayısıyla karşınızdayız.

ATEBE adı, Edip Ahmet Yükneki'ye ait *Atebetü'l-Hakâik* adlı eserden mülhem olarak belirlenmiştir. ATEBE adıyla yayın hayatına başlayan dergimiz, adını aldığı sözcükten de anlaşılacağı üzere temel misyonu doğrultusunda bilgiyle bilim camiası ve toplum arasında bir eşik/köprü olmayı amaçlamaktadır. Akademik dergi yayıncılığının ileri boyutlar kazandığı ülkemizde ATEBE Dergisi, şu yönleriyle dergi yayıncılığına yenilikler getirmeyi ve katkılar sunmayı amaçlamaktadır: Türkçemizin yanı sıra Arapça ve İngilizce dillerinde yayınlar yapmak, İlahiyat disiplininin temel İslam bilimlerinin yanı sıra genel olarak din ve dinî olgulara ilişkin araştırmalara geniş bir vizyonla yer vermek, standart akademik yayıncılığa ek olarak henüz yazma hâlinde bulunan eserlerin tahkiki ve neşriyle ilgili çalışmalarına zemin teşkil etmek.

Dergimizin ATEBE adıyla çıktığı ikinci sayısı, altı araştırma makalesi, bir derleme makale ve iki kitap değerlendirme yazısından oluşmaktadır. Derginin ilk makalesinde Nejla Ceyhan, Koçi Bey'in IV. Murat'a ve kardeşi I. İbrahim'e sunduğu risalelerin içerik analizlerini yapmaktadır. Risalelerin yöntem ve muhteva bakımından sahip olduğu farklılıkları sıralayan yazar, bunları dönemin ilmî, siyasî, askerî ve sosyal yapısının birer şahidi olarak okumaktadır. Derginin ikinci makalesinde Fatmatüzzehra Faslı, İslam ve Yahudi hukukundaki karz akdini mukayeseli olarak incelemektedir. Faslı'nın tespitine göre her iki hukuk sistemindeki benzerlikler, farklılıklara göre daha çoktur. Aradaki farkların ise dinî hükümler ile değişen hayat şartları arasında uyum sağlamaya yönelik yorumlardan kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Üçüncü araştırma makalesi, Sıddık Korkmazer'e aittir ve Osmanlı dönemi Kıbrıs'ında şer'î hukuka tâbi olarak kurulan kilise vakıflarını konu edinmektedir. Yazar, bu çalışmasında on bir şahıs vakfı ile farklı cemaatlere ait yirmi bir kilise ve manastır vakfını tablolar eşliğinde ayrıntılı olarak incelemektedir. Mustafa Borsbuęa ve Coşkun Borsbuęa'nın kaleme aldığı dördüncü araştırma makalesi, Kayseri'nin cüz'î irade hakkındaki risalesi ile Divrikî'nin bu risaleye yazdığı şerhi konu edinmektedir. Bu çalışmada yazarlar, insanın irade özgürlüğü ile Tanrı'nın her şeyin yaratıcısı olması arasındaki paradoksun çözümüne odaklanmaktadır. Ayrıca biri muhtasar diğeri de bunun şerhi olan risalelerin ediyon kritiği ve tercümeleleri yapılarak bu eserler literatüre kazandırılmıştır. Derginin takip eden beşinci makalesi, Fatma Gülseroęlu'na aittir. Yazar makalesinde tasavvufun bir zühd ve takva hareketi olmakla kalmayıp ahlak disiplininin İslam düşüncesinde güçlü bir yer edinmesi için tıpkı kelim ve fıkıh gibi müstakil bir disiplin olma yolundaki gelişim seyrini keşfe koyulmaktadır. Dergimizin araştırma makaleleri kapsamındaki son yazısı ise Adnan Oweida'nın erken dönem İslam iktisadı düşüncesini ele alan makalesidir. Bu çalışmada yazar, İslam ekonomisinin tarihsel kökenlerini ortaya koyarak hicrî birinci asırdan beşinci asra kadar ekonominin gelişimindeki eksik halkayı ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Araştırma makalelerini Abdullah Akın'ın siyasi ve kültürel etkileri bakımından son dönem Osmanlıda ulema ve aydınların konumunu ele aldığı derleme makalesi takip etmektedir. Akın, bu makalede geleneğin muhafaza edilip aynı zamanda batılılaşma amacının oluşturduğu paradoksu tarihsel zeminde incelemekte ve bunun Osmanlı toplumu üzerinde nasıl bir etki oluşturduğunu soruşturmaktadır.

Dergimiz bu sayısında akademik üretimin vazgeçilmez bir parçası olan kitap değerlendirme yazılarına da yer vermektedir. Derginin bu bölümünde yer alan ilk yazı Merve Aydemir'in, Süleyman Gümrükçüoğlu'nun 2020'de basılan *Din Eğitiminin Sosyal Medya Kullanımına Etkisi* adlı eseri hakkında kaleme aldığı değerlendirmesidir. Bu yazısında Aydemir, bu eserin literatüre yönelik katkısının, sosyal medya kullanımının dinî düşünce ve ahlaki tutumlarda yarattığı değişimler ile bunların giderilmesinde din eğitiminin önemi bakımından söz konusu olduğunu ifade etmektedir. İkinci değerlendirme yazısı ise Meryem Şahin'in, Yasin Ramazan'ın *Düşünmenin Alfabetesi: Bir Eleştirel Düşünme Kitabı* adlı eseri hakkında kaleme aldığı değerlendirmesidir. Şahin'e göre bu eser, eleştirel düşünmeye bir giriş niteliğinde olmakla beraber alana dair okumalara yeni başlayanlar için önemli bir ilk adım niteliğindedir.

Dergimize birbirinden kıymetli çalışmalarıyla katkıda bulunan yazarlarımıza, makalelerin değerlendirilmesinde emeği geçen hakemlerimize, bu süreçte özverili bir şekilde çalışan alan editörlerimize ve redaktörlerimize, son olarak dergimizin okuyucu ile buluşmasında koşulsuz desteklerinden ötürü Dekanımız Prof. Dr. Ali Osman Kurt'a ve Dekan Yardımcımız Doç. Dr. Mehmet Murat Karakaya'ya teşekkürlerimizi arz ederiz.

Dergimizin bir sonraki sayısında değerli katkılarınızı bekliyoruz.

Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.